

GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Datum : 11 april 2017

Voorstel van : college van burgemeester en wethouders

Onderwerp : Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Boekel 2017-2022

Samenvatting

Er is een Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) opgesteld voor de planperiode 2017 t/m 2022. Met het vaststellen van dit vGRP wordt het beleid voor de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater vastgesteld en wordt vastgelegd hoe de bekostiging van deze zorgplichten plaatsvindt.

Voorgesteld besluit :

1. Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Boekel 2017-2022 vast te stellen;
2. De benodigde middelen voor de uitvoering van de in dit plan opgenomen werkzaamheden in de planperiode 2017 t/m 2022 beschikbaar te stellen.

Inleiding/probleemstelling:

Volgens de wet milieubeheer moet iedere gemeente in het bezit zijn van een actueel Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP). In het vGRP legt de gemeente onder andere vast:

- hoe ze om wil gaan met de inzameling en transport van afval- en hemelwater en hoe om te gaan met problemen als gevolg van grondwaterstanden;
- wat in dit alles de verantwoordelijkheden van gemeente, provincie, waterschap en bewoners zijn;
- welke concrete acties worden ondernomen en investeringen worden gedaan om hier invulling aan te geven;
- wat de kosten daarvan zijn en hoe die kosten gedekt gaan worden, concreet: hoe de rioolheffing wordt ingevuld.

Relatie met eerdere besluitvorming:

In de raadsvergadering van 13 oktober 2011 heeft uw raad het vGRP Boekel 2011-2015 vastgesteld. In 2015 is nog niet gestart met het opstellen van een nieuw vGRP omdat in de watersamenwerking As50+ (Bernheze, Boekel, Landerd, Meijerijstad, Oss, Uden en Waterschap Aa en Maas) zowel ambtelijk als bestuurlijk besloten is om eerst een gezamenlijke visie op de afvalwaterketen op te stellen die als basis voor de diverse gemeentelijke rioleringsplannen kan dienen.

Beoogd resultaat:

Het vaststellen van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Boekel 2017-2022 en het beschikbaar stellen van de benodigde middelen voor de uitvoering van de in dit plan opgenomen werkzaamheden in de planperiode 2017 t/m 2022.

Keuzemogelijkheden:

Iedere gemeente is op grond van artikel 4.22 van de Wet Milieubeheer verplicht een Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) op te stellen. Hierbij heeft de gemeente beleidsvrijheden. Bij het opstellen van het nieuwe vGRP hebben wij hetzelfde ambitieniveau gehanteerd als het huidige vGRP.

Dit is een combinatie van een spaarzaam en betrouwbaar ambitieniveau op het gebied van het in stand houden van de rioleringsvoorzieningen en een duurzaam en vooruitstrevend ambitieniveau op het gebied van omgaan met hemelwater.

Argumenten:

In het nu voorliggende Verbreed GRP zijn onderstaande onderdelen opgenomen:

- evaluatie vorige planperiode;
- huidige situatie;
- wettelijk kader, beleidskader en ontwikkelingen;
- missies, visies en zorgplichten;
- samenwerking;
- organisatie en kostendekking.

Evaluatie vorige planperiode

Voortgang geplande maatregelen

In onderstaande tabel is de voortgang weergegeven van de maatregelen die in het vGRP Boekel 2011-2015 zijn opgenomen.

Maatregel	Planjaar	Status	Opmerking
Groot onderhoud 151 pompunits drukriolering	2011-2015	Uitgevoerd	-
Bergbezinkbassin "De Vlonder"	2014	niet uitgevoerd	Wordt anders aangepakt; bestaande leidingen ombouwen tot bergbezinkleiding (2017) in combinatie met afkoppelen (2017-2018)
Afkoppelen rioleringsgebied Bosberg	2012	Uitgevoerd	-
Hwa Rutger van Herpenstraat	2012	Uitgevoerd	-
Afkoppelen rioleringsgebied Vogelenzang	2012	niet uitgevoerd	Wordt uitgebreider aangepakt (2019-2020)
Rioolvervanging Rutger van Herpenstraat	2012	Uitgevoerd	-
Autonoom afkoppelen OAS	>2015, jaarlijks	Andere invulling	Projecten binnen planperiode zijn in detail uitgewerkt, autonoom afkoppelen start in 2023
Afkoppelbijdrage Huize Padua	2011	Uitgevoerd	-
Opstellen basisrioleringsplan	2011	Uitgevoerd	-
Maatregelen onderhoudsplanning	2011, 2013 en 2014	Deels uitgevoerd	De maatregelen uit 2011 en 2013 zijn uitgevoerd.
Onderzoek drukriolering	2011	uitgevoerd	-
Rioolvervanging Prof. Van de Veldenstraat	2013	uitgevoerd	-
Hwa Prof. Van de Veldenstraat	2012	uitgevoerd	
Metten & monitoren (inclusief WKS-toets)	2012	niet uitgevoerd	Volgt in 2017
Afkoppelkansenkaart	2011	niet uitgevoerd	Volgt in 2017
Aanpakken pieklozingen drukriolering	2011	niet uitgevoerd	Volgt in 2017
Continueren deelname OAS	>2011	uitgevoerd	In watersamenwerking As50+
Regulier beheer en onderhoud	>2011	uitgevoerd	-

Financiële analyse

De voorziene maatregelen en onderzoeken zijn voor een belangrijk deel uitgevoerd of in uitvoering. Een aantal maatregelen en onderzoeken is niet meer noodzakelijk gebleken. Ook zijn er maatregelen die zijn uitgesteld en/of op andere wijze ingevuld worden. Van de geraamde € 2.679.899,- voor maatregelen is momenteel € 1.687.043,- besteed.

Het positieve saldo van € 992.856,- van de opgenomen maatregelen wordt verminderd door het totale tekort op de exploitatie van € 220.492,-. Per saldo blijft er voor de periode 2011 t/m 2015 toch een positief saldo van € 772.364,- over.

Naar aanleiding van dit positieve saldo is in 2015 een herberekening van het kostendekkingsplan uitgevoerd en is de rioolheffing naar beneden bijgesteld.

Meer gedetailleerde informatie over de afgelopen planperiode kunt u terugvinden in het vGRP Boekel 2017-2022 en onze memo 2017 07.

Huidige situatie

Het rioolstelsel van de gemeente Boekel bestaat uit onderstaande onderdelen:

- 56,3 kilometer vrijvervalriolering;
- 19 hoofdrioolgemalen met daaraan gekoppeld 3,9 kilometer persleiding;
- 1 bergbezinkbassin;
- 9 riooloverstorten in het gemengde rioolstelsel;
- 5 hemelwateroverstorten;
- 64,6 kilometer drukriolering;
- 367 drukrioleringsgemalen.

De leeftijd van het rioolstelsel is relatief jong. Om de kwaliteit van de riolering te bepalen is de afgelopen jaren ruim 13 kilometer riolering geïnspecteerd. Hieruit blijkt dat de riolering in het algemeen in een goede staat verkeert. Plaatselijk zijn er schades waargenomen. Deze zijn deels al hersteld. Het resterende gedeelte van de te herstellen schades zijn opgenomen in planjaar 2017 van het investeringsprogramma.

Vanuit het registratiesysteem van meldingen en klachten is een uitdraai gemaakt van de rioolgerelateerde klachten in 2015 en 2016. Hieruit blijkt dat er slechts enkele meldingen zijn ontvangen met betrekking tot riolering en water.

In 2015 en 2016 zijn er in totaal 49 storingen aan de hoofdrioolgemalen geweest. Dit wordt langzaamaan zorgelijk. De impact van een niet werkend hoofdrioolgemaal is groot. Het water wordt dan ongezuiverd via waterlopen afgevoerd. Onze hoofdrioolgemalen raken op leeftijd. Opheffen van storingen is vaak duurder dan investeren in een definitieve oplossing. Dat omslagpunt is nu bereikt. In het investeringsprogramma zijn in 2017 en 2018 middelen opgenomen voor verbetermaatregelen aan de hoofdrioolgemalen. Hierdoor zal het aantal storingen afnemen.

In 2015 en 2016 zijn er in totaal 551 storingen aan drukrioleringsgemalen geweest. Dit hoge aantal werd met name veroorzaakt doordat de drukrioleringsgemalen verouderd waren. In 2015 en 2016 zijn alle drukrioleringsgemalen gerenoveerd. Hierdoor is het aantal storingen afgenomen, dit is al te zien doordat er in 2016 63 storingen minder waren dan in 2015.

Wettelijk kader, beleidskader en ontwikkelingen

In paragraaf 4.1 en bijlage 3 van het vGRP worden de meest relevante wettelijke en beleidsdocumenten benoemd en toegelicht.

In het vGRP zijn onderstaande ontwikkelingen benoemd:

- Omgevingswet;
- doelmatig waterbeheer;

- klimaatadaptatie;
- afwikkeling particulier hemelwater;
- burgerparticipatie.

Omgevingswet

Medio 2019 wordt de omgevingswet van kracht. Een van de belangrijke wijzigingen op het gebied (afval)water is dat het vGRP als aparte planvorm straks niet meer verplicht is. De zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater blijven echter wel bestaan, evenals de verplichting tot onderhoud van het kapitaalgoed. De separate financiële positie voor rioolbeheer in de gemeentelijke begroting blijft van toepassing. De voorziening Riolering en de rioolheffing moeten onderbouwd zijn door middel van een actueel kostendekkingsplan. De financiële passages uit het VGRP zoals we dat nu kennen blijven daardoor een verplicht deel van het plan.

Doelmatig waterbeheer

Sinds het Nationaal Bestuursakkoord Water ligt de focus binnen het water(keten)beheer op een doelmatige aanpak: Doen we de goede dingen en doen we de dingen goed. Het beheer en onderhoud van het stedelijk water(keten)systeem verandert steeds meer van frequentie- en 'leeftijd gestuurd' onderhoud naar risico gestuurd onderhoud. Dit is een hele andere aanpak die ook verder doorontwikkeld moet worden en andere afwegingen vraagt.

Klimaatadaptatie

Gemeenten moeten in 2020 in hun beleid verankerd hebben hoe ze omgaan met het vraagstuk van klimaatadaptatie. Het gaat dan om waterveiligheid, wateroverlast, droogte en hittestress. Een deel van deze onderwerpen raakt direct aan het werkveld water.

Afwikkeling particulier hemelwater

Het afkoppelen van verhardingen is een essentieel onderdeel in de oplossing tegen wateroverlast. Particuliere verhardingen vormen een flink deel van de totale verharding. Het is belangrijk om particulieren te bewegen om over te gaan tot afkoppelen. Er zijn diverse initiatieven op dit gebied zoals "Waterklaar" en "Operatie Steenbreek". Regionaal wordt gestart met het initiatief "Steenbreek".

Burgerparticipatie

De laatste jaren zien we steeds meer een terugtrekkende beweging van de overheid, met een verschuiving naar de eigen verantwoordelijkheid en initiatief van de burger. De wettelijke zorgplichten voor hemelwater en grondwater beschrijven een duidelijke eerste verantwoordelijkheid voor de burger, voordat de gemeente in beeld komt. De invulling van deze zorgplichten is een politieke afweging. In hoeverre ontzorgt de gemeente haar burgers wat betreft het werkveld water. In deze keuzes heeft de gemeente juridisch gezien een bepaalde vrijheid.

Missies, visies en zorgplichten

In dit onderdeel wordt per zorgplicht de missie en visie beschreven. Het betreft onderstaande zorgplichten:

- zorgplicht stedelijk water (afvalwater);
- zorgplicht hemelwater;
- zorgplicht grondwater.

Zorgplicht stedelijk water (afvalwater)

De afvalwaterzorgplicht is grotendeels een voortzetting van het bestaande beleid. Voor de afvalwaterzorgplicht streven we in onze gemeente een duurzame en doelmatige inzameling en transport van afvalwater na, tegen zo laag mogelijke kosten. De huidige voorzieningen worden zolang mogelijk in stand gehouden en waar nodig verbeterd. We doen dit door middel van een structurele en regelmatige wijze van inspecteren, beoordelen, onderhouden, meten en inventariseren. De speerpunten voor de afvalwaterzorgplicht in de planperiode 2017-2022 zijn:

- het uitvoeren van rioolrenovaties en –reparaties;
- het renoveren van rioolgemaal;
- het afkoppelen van toestromend verhard oppervlak van de gemengde riolering.

Zorgplicht hemelwater

De taakopvatting voor de hemelwaterzorgplicht komt overeen met de taakopvatting voor de afvalwaterzorgplicht. Echter is bij de hemelwaterzorgplicht de gemeentelijke beleidsvrijheid groter dan bij de afvalwaterzorgplicht. Voor de hemelwaterzorgplicht streven we in onze gemeente een duurzame en doelmatige inzameling en afvoer van hemelwater na tegen zo laag mogelijke kosten. Inzameling en afvoer van hemelwater wordt alleen door de gemeente verzorgd voor zover burgers en bedrijven dit redelijkerwijs niet zelf kunnen verzorgen. De belangrijkste aandachtspunten in het gemeentelijk hemelwaterbeleid zijn:

- het actief benutten van kansen om hemelwater en stedelijk afvalwater te scheiden;
- het versterken van de bewustwording van water bij particulieren en bedrijven;
- een duurzame omgang met hemelwater en de ecologie van beken.

Grondwaterzorgplicht

Grondwater en grondwaterstanden mogen geen aanleiding zijn tot overlast. Wij geven gehoor aan de verbrede zorgplicht, door binnen de grenzen van doelmatigheid en financiële en technische haalbaarheid, maatregelen te treffen om structurele grondwateroverlast te voorkomen of te beperken.

Samenwerking

De gemeente Boekel neemt deel aan de watersamenwerking As50+. Dit is een samenwerkingsverband tussen de Waterschappen Aa en Maas en de Dommel en de gemeenten Bernheze, Boekel, Landerd, Meierijstad, Oss en Uden. In de samenwerking zijn duidelijke afspraken gemaakt over de taakverdeling. Middels memo 2016/64 hebben wij u geïnformeerd over de in 2016 ondertekende samenwerkingsovereenkomst, de regionaal opgestelde visie "Netwerken in de afvalwaterketen" en de te verwachten besparingen als gevolg van de samenwerking.

Er vindt daarnaast periodiek ambtelijke en bestuurlijke afstemming plaats tussen de gemeente Boekel en Waterschap Aa en Maas. Deze afstemming heeft betrekking op operationele taken, zoals beheer en onderhoud, rioleringszorg en optimalisatie mogelijkheden. Deze samenwerking verloopt naar wederzijdse tevredenheid.

De invordering van onder andere de rioolheffing wordt verzorgd door de BelastingSamenwerking Oost-Brabant (BSOB), een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Boekel, Deurne, Landerd, Oss, Uden, de voormalige gemeente Veghel en waterschap Aa en Maas.

Organisatie en kostendekking

In dit onderdeel is aangegeven welke personele middelen en financiële middelen er nodig zijn om invulling te kunnen geven aan de ambities en doelstellingen in het vGRP.

Personele capaciteit

De gemeente Boekel is een regie voerende gemeente. Wij hebben er voor gekozen om zowel (besteks-)voorbereiding als toezicht- en directiewerkzaamheden geheel uit te besteden. Dit betekent niet dat onze medewerkers geen werkzaamheden aan de uitbestede taken hoeven te besteden, ze hebben bij de uitbesteding altijd nog een aansturende rol.

Voor de uitvoering van de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater is op dit moment jaarlijks circa 1.475 uur beschikbaar (975 binnendienst en 500 buitendienst). Op basis van landelijke normen zou voor een gemeente als Boekel een personele capaciteit van circa 2.944 uur beschikbaar moeten zijn.

We hebben op basis van de taakvelden waarop deze personele capaciteit gebaseerd is zelf een inschatting gemaakt van de benodigde uren. Deze inschatting is opgenomen in bijlage 7 van het vGRP. De benodigde personele capaciteit bedraagt 1.369 uur en past dus binnen de beschikbare personele capaciteit.

Kostendeckking

Bij de kostendeckingsberekening zijn onderstaande uitgangspunten gehanteerd:

- de beschouwde periode loopt van 2017 t/m 2086;
- exploitatiekosten zoals onderhoud, elektriciteitskosten, reiniging en inspectie worden ten laste van de voorziening riolering gebracht;
- vervangingsinvesteringen worden direct afgeschreven;
- over een negatief saldo van de spaarvoorziening wordt 2% rente gerekend;
- er worden geen renteopbrengsten toegerekend bij een positief saldo van de spaarvoorziening;
- de kostendeckingsberekening is inclusief BTW;
- In de planperiode (2017 t/m 2022) is een jaarlijkse toename van 30 heffingseenheden opgenomen;
- De berekeningen zijn uitgevoerd met een vast prijspeil. Dit betekent dat de berekende rioolheffingen nog moeten worden geïndexeerd op basis van de optredende inflatie.

Uit de kostendeckingsberekening blijkt dat het rioolrecht in de komende planperiode jaarlijks met 1,50% exclusief inflatie moet stijgen. Dit is conform de huidige stijging, zoals opgenomen in de begroting 2017. In onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van het rioolrecht in de planperiode weergegeven op basis van:

- het vorige vGRP 2011-2015
- het vGRP Boekel 2017-2022

VERGELIJKING ONTWIKKELING RIOOLRECHT		
Jaar	vGRP 2011-2015	vGRP 2017-2022
2017	€ 202	€ 165
2018	€ 208	€ 167
2019	€ 214	€ 170
2020	€ 221	€ 173
2021	€ 227	€ 175
2022	€ 234	€ 178

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van het rioolrecht in de omliggende gemeenten. De vergelijking is gebaseerd op het rioolrecht van een woning met een jaarlijks waterverbruik van 150 m³. Hieruit blijkt dat Boekel een laag rioolrecht heeft.

VERGELIJKING RIOOLRECHT OMRINGENDE GEMEENTEN (gemiddelde woning)	
Gemeente	Rioolrecht 2017
Bernheze	€ 164
Boekel	€ 165
Landerd	€ 176
Gemert	€ 177
Uden	€ 193
Sint Anthonis	€ 193

Bron: Coelo, atlas van de lokale lasten 2017

Financiële gevolgen en dekking:

De kosten van de rioleringstaken worden geheel gedekt uit de opbrengsten van de rioolheffing. De resultaten van de nieuwe kostendeckingsberekening worden verwerkt in de begroting 2018.

Risico's:

Niet van toepassing.

Communicatie:

Het vGRP Boekel 2017-2022 is tot stand gekomen in samenspraak met Waterschap Aa en Maas en de provincie Noord Brabant. Beide partijen hebben schriftelijk gereageerd dat zij kunnen instemmen met het voorliggende vGRP.

Uitvoering en evaluatie:

Een totale evaluatie van de planperiode 2017 t/m 2022 vindt plaats bij het opstellen van de eerste programmajijn water in het kader van de omgevingswet voor de planperiode 2023-2028.

Iedere twee jaar zal een herberekening uitgevoerd worden van het kostendekkingsplan. Deze zal aan uw Raad aangeboden worden.

Voorstel:

1. Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Boekel 2017-2022 vast te stellen;
2. De benodigde middelen voor de uitvoering van de in dit plan opgenomen werkzaamheden in de planperiode 2017 t/m 2022 beschikbaar te stellen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Boekel
De secretaris de burgemeester

J.G. Marcic

P.M.J.H. Bos

Bijlagen ter inzage:

Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan Boekel 2017-2022

Bijlagen die zijn bijgevoegd: